

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/159/2002

OPINIE O DEKLARACJACH MAJĄTKOWYCH I ABOLICJI PODATKOWEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

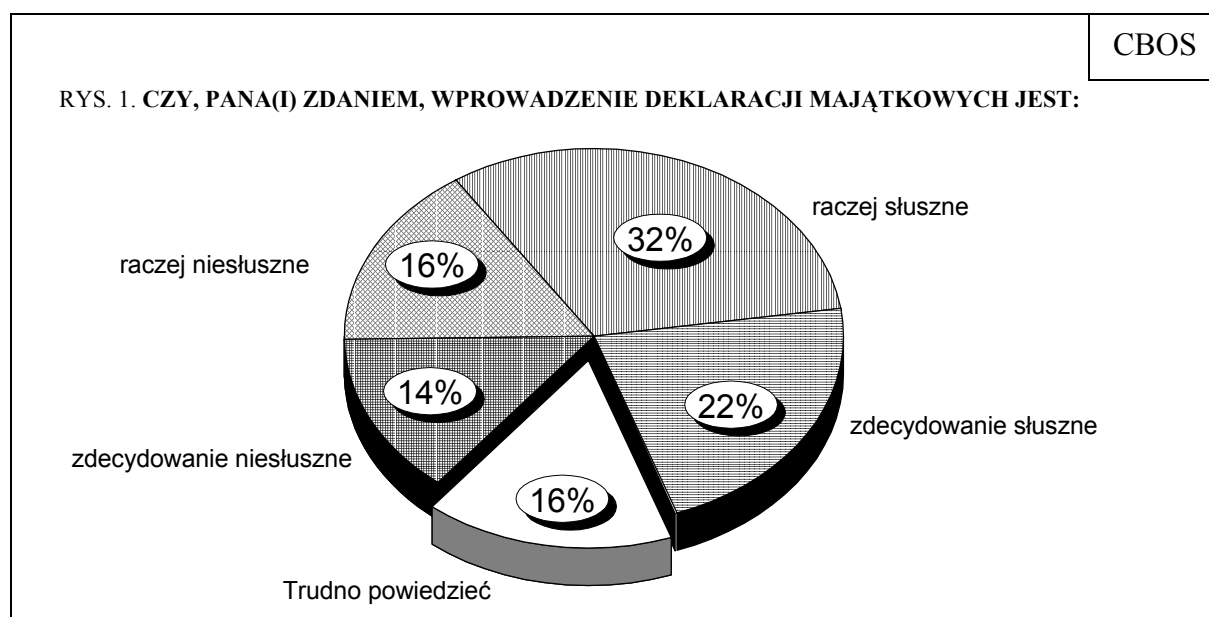
WARSZAWA, WRZESIEŃ 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Rząd zapowiada wprowadzenie deklaracji majątkowych, abolicji podatkowej i konfiskaty mienia pochodzącego z przestępstwa. Projekt rządowy, który trafił już do Sejmu, zakłada jednorazowe opodatkowanie nieujawnionych dochodów uzyskanych w legalny sposób w latach 1996-2001. Według założeń rządu miałyby to m. in. spowodować napływ dodatkowych funduszy do państwowej kasy. Projekt ustawy wywołał publiczną dyskusję na temat celu i skuteczności proponowanego rozwiązania.

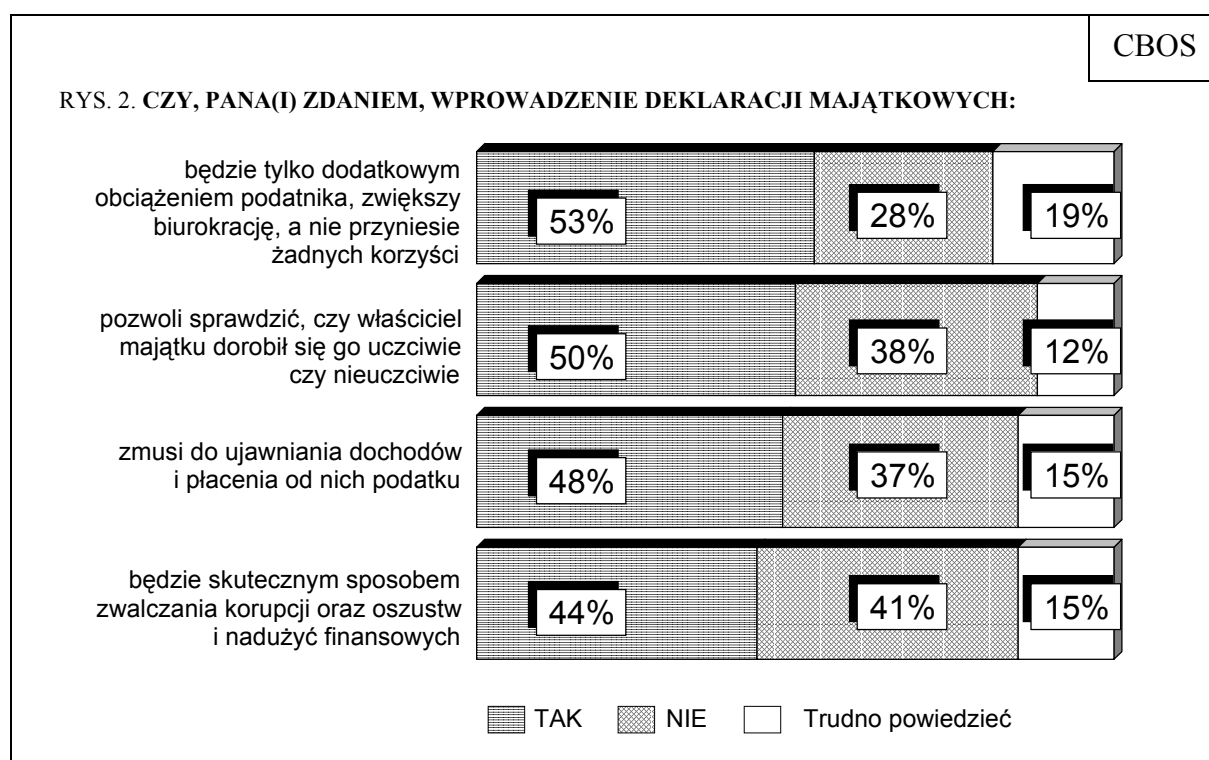
W ostatnim sondażu¹ zapytaliśmy ankietowanych, co myślą o skutkach wprowadzenia przygotowywanych ustaw o deklaracjach majątkowych i abolicji podatkowej.

Ponad połowa ankietowanych (54%) uważa, iż wprowadzenie deklaracji majątkowych jest słuszne, niespełna jedna trzecia (30%) - że niesłuszne, a co szósty (16%) nie ma wyrobionego zdania na ten temat. Opinie o słuszności planowanego przedsięwzięcia są słabo zróżnicowane społecznie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (148) przeprowadzono w dniach 6-9 września 2002 roku na liczącej 1235 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Deklaracje majątkowe mają obejmować m.in. nieruchomości, środki transportu, udziały w spółkach, papiery wartościowe i oszczędności pieniężne, a ich celem jest sprawdzenie, czy właściciel mógł je nabyć z legalnych, opodatkowanych źródeł dochodów. Mimo iż przeważa społeczna aprobata projektu wprowadzenia kontroli majątku podatników, to jednocześnie ponad połowa badanych (53%) sądzi, że rozwiązanie to będzie tylko dodatkowym obciążeniem podatnika, zwiększy biurokrację, a nie przyniesie wymiernych korzyści. Co czwarty ankietowany (28%) jest przeciwnego zdania, a co piąty (19%) nie ma wykrystalizowanej opinii w tej sprawie.

Połowa badanych (50%) ocenia, że wprowadzenie deklaracji majątkowych pozwoli sprawdzić, czy właściciel majątku dorobił się go uczciwie czy też nieuczciwie, jednak prawie dwie piąte (38%) nie zgadza się z tą opinią. Skuteczność tego rozwiązania częściej niż inni podważają osoby z wyższym wykształceniem (54%), a spośród grup zawodowych - prywatni przedsiębiorcy (58%).

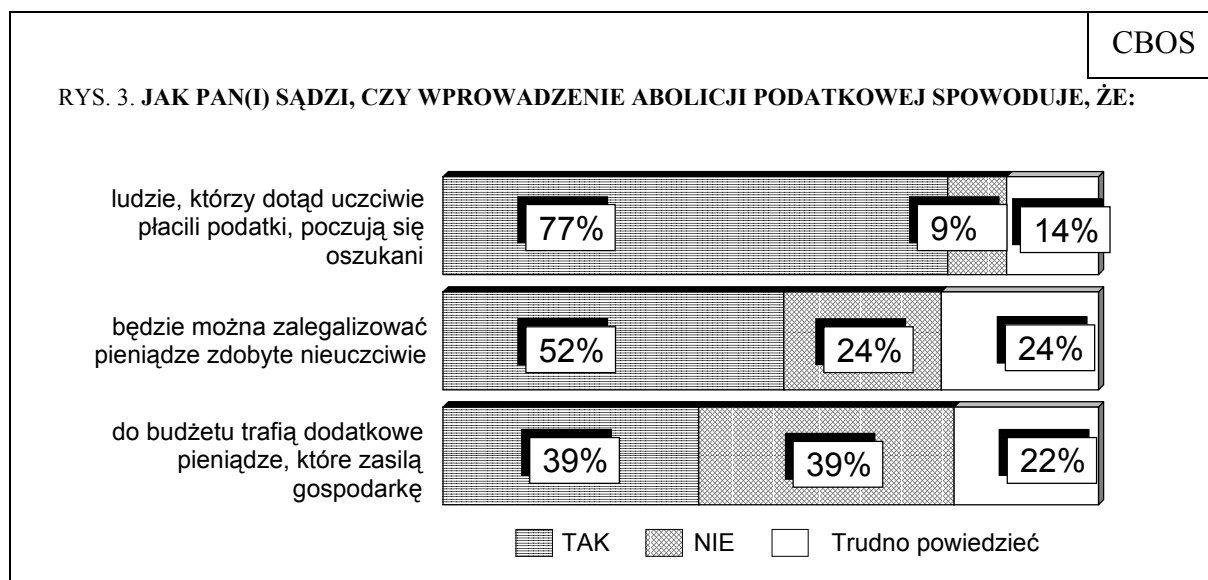
Bardziej zróżnicowane są opinie o skuteczności deklaracji majątkowych w walce z przestępstwami finansowymi: 44% ankietowanych sądzi, że wprowadzenie deklaracji majątkowych będzie skutecznym sposobem zwalczania korupcji i nadużyć finansowych, ale 41% jest przeciwnego zdania, a 15% nie potrafi zająć stanowiska w tej sprawie. Niemal połowa respondentów (48%) uważa, że deklaracje majątkowe zmuszą ludzi do ujawniania dochodów i płacenia od nich podatku, natomiast 37% nie zgadza się z tą opinią, a 15% nie ma zdania na ten temat.

W skuteczność deklaracji majątkowych w walce z przestępstwami finansowymi i podatkowymi wierzą, co oczywiste, przede wszystkim ci, którzy uważają, że wprowadzenie deklaracji majątkowych jest słuszną decyzją rządu. Jednak nawet wśród zwolenników wprowadzenia deklaracji majątkowych co piąty (21%) nie wierzy w to, że pozwolą one sprawdzić pochodzenie majątku, więcej niż co czwarty (27%) wątpi, czy będzie to skuteczny sposób w walce z korupcją i nadużyciami finansowymi, a niemal co czwarty (24%) sceptycznie odnosi się do tego, że deklaracje zmuszą do ujawniania dochodów i odprowadzania od nich podatków. W odpowiedziach zwolenników wprowadzenia deklaracji majątkowych można dostrzec pewną niekonsekwencję: 40% z nich sądzi, że będą one dodatkowym obciążeniem podatników, zwiększą biurokrację i nie przyniosą żadnych korzyści.

Tabela 1. **Odpowiedzi osób, które oceniają, że wprowadzenie deklaracji majątkowych jest słusne (N=666)**

Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie deklaracji majątkowych:	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
- pozwoli sprawdzić, czy właściciel majątku dorobił się go uczciwie czy nieuczciwie	73	21	6
- zmusi do ujawniania dochodów i płacenia od nich podatku	69	24	7
- będzie skutecznym sposobem zwalczania korupcji oraz oszustw i nadużyć finansowych	66	27	7
- będzie tylko dodatkowym obciążeniem podatnika, zwiększy biurokrację, a nie przyniesie żadnych korzyści	40	44	16

Bardzo krytycznie odnoszą się badani do projektu jednorazowej abolicji podatkowej: ponad trzy czwarte (77%) uważa, że ludzie, którzy dotąd uczciwie płacili podatki, poczują się oszukani, a ponad połowa (52%) przypuszcza, iż wprowadzenie takiego rozwiązania spowoduje, że będzie można zalegalizować pieniądze zdobyte nieuczciwie.

Bardziej zróżnicowane są opinie o finansowych korzyściach wynikających z abolicji podatkowej: mniej więcej dwie piąte ankietowanych (39%) sądzi, że w ten sposób budżet państwa zyska pieniądze na zasilenie gospodarki, ale taki sam odsetek (39%) nie zgadza się z tą opinią. Co piąty badany (22%) nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie.

Opinie o abolicji podatkowej związane są z wykształceniem ankietowanych: im ono wyższe, tym częstsze jest przekonanie, że abolicja to kpiny z uczciwych podatników oraz okazja do zalegalizowania brudnych pieniędzy. Badani z wykształceniem co najmniej średnim są też częściej niż pozostali sceptyczni wobec finansowych korzyści dla budżetu państwa wynikających z wprowadzenia tej ustawy. Inne czynniki w zasadzie nie różnicują stosunku do tego rozwiązania.

Opracowała
Macieja FALKOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie deklaracji majątkowych jest:

(%)

	słuszne	niesłuszne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	30	16	1234
Płeć				
Mężczyźni	56	32	12	588
Kobiety	52	29	18	645
Wiek				
18-24 lat	53	32	15	191
25-34	56	33	10	223
35-44	51	39	10	225
45-54	56	29	15	245
55-64	61	25	14	149
65 lat i więcej	49	21	30	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	55	28	17	449
Miasto do 20 tys.	51	36	14	168
20-100 tys.	62	25	13	228
101-500 tys.	51	32	18	247
501 tys. i więcej mieszk.	47	40	14	142
Wykształcenie				
Podstawowe	52	20	28	324
Zasadnicze zawodowe	54	31	14	328
Średnie	55	36	9	460
Wyższe	55	34	11	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	60	33	7	73
Prac. umysł. niż. szczebla	50	36	14	105
Pracownicy fiz. - umysł.	65	27	7	110
Robotnicy wykwalifikowani	49	32	19	100
Robotnicy niewykwalifik.	62	23	15	43
Rolnicy	57	33	11	69
Pracujący na własny rach.	40	48	11	53
Bierni zawodowo				
Renciści	57	25	18	132
Emeryci	53	22	24	229
Uczniowie i studenci	53	33	14	94
Bezrobotni	56	30	14	167
Gospodynie domowe i inni	37	44	19	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	57	29	13	197
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	59	32	9	95
sekt. pryw. poza rolnict.	50	38	13	194
prywatnym gosp. rolnym	49	36	15	65
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	52	29	19	152
300-399	59	27	14	99
400-599	54	30	16	214
600-800	59	27	14	205
Powyżej 800 zł	62	29	9	140
Ocena własnych war. mater.				
Złe	53	29	18	367
Średnie	55	30	15	584
Dobre	53	33	14	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	26	19	90
Raz w tygodniu	55	29	17	623
1-2 razy w miesiącu	54	31	15	190
Kilka razy w roku	55	32	13	214
W ogóle nie uczestniczy	49	40	11	116
Poglądy polityczne				
Lewica	65	27	8	347
Centrum	57	32	11	301
Prawica	53	36	12	238
Trudno powiedzieć	41	29	30	346

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie deklaracji majątkowych pozwoli sprawdzić, czy właściciel majątku dorobił się go uczciwie czy nieuczciwie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	38	12	1235
Płeć				
Mężczyźni	52	39	9	590
Kobiety	48	36	15	645
Wiek				
18-24 lat	50	43	7	191
25-34	48	43	9	223
35-44	46	46	8	225
45-54	48	37	15	245
55-64	54	32	14	149
65 lat i więcej	57	21	21	202
Miejsce zamieszkania				
Wieś	55	31	13	450
Miasto do 20 tys.	53	35	12	168
20-100 tys.	48	40	11	228
101-500 tys.	45	41	14	247
501 tys. i więcej mieszk.	43	50	7	142
Wykształcenie				
Podstawowe	53	25	22	325
Zasadnicze zawodowe	57	33	10	328
Średnie	46	46	8	460
Wyższe	39	54	6	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	46	49	5	73
Prac. umysł. niż. szczebla	38	49	13	105
Pracownicy fiz.- umysł.	55	35	10	110
Robotnicy wykwalifikowani	51	36	13	100
Robotnicy niewykwalifik.	63	15	22	43
Rolnicy	56	35	9	69
Pracujący na własny rach.	42	58	1	53
Bierni zawodowo				
Renciści	57	28	15	132
Emeryci	55	26	19	230
Uczniowie i studenci	40	54	5	94
Bezrobotni	52	40	7	167
Gospodynie domowe i inni	34	47	19	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	45	40	15	197
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	56	36	8	95
sekt. pryw. poza rolnict.	47	45	8	194
prywatnym gosp. rolnym	53	35	12	65
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	52	33	15	152
300-399	52	36	11	100
400-599	54	34	12	214
600-800	52	40	8	205
Powyżej 800 zł	55	36	8	140
Ocena własnych war. mater.				
Złe	52	34	14	367
Średnie	50	37	13	585
Dobre	47	45	8	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	35	16	90
Raz w tygodniu	52	35	14	624
1-2 razy w miesiącu	50	38	13	190
Kilka razy w roku	50	41	9	214
W ogóle nie uczestniczy	46	49	5	116
Poglądy polityczne				
Lewica	58	36	5	347
Centrum	51	41	9	303
Prawica	47	45	8	238
Trudno powiedzieć	44	31	25	346

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie deklaracji majątkowych będzie skutecznym sposobem zwalczania korupcji oraz oszustw i nadużyć finansowych?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	41	15	1235
Płeć				
Mężczyźni	45	44	11	590
Kobiety	43	39	18	645
Wiek				
18-24 lat	43	48	9	191
25-34	44	47	9	223
35-44	42	50	8	225
45-54	42	43	15	245
55-64	49	32	19	149
65 lat i więcej	45	22	33	202
Miejsce zamieszkania				
Wieś	47	35	18	450
Miasto do 20 tys.	47	42	12	168
20-100 tys.	44	44	12	228
101-500 tys.	39	45	16	247
501 tys. i więcej mieszk.	40	48	12	142
Wykształcenie				
Podstawowe	43	27	29	325
Zasadnicze zawodowe	50	39	11	328
Średnie	42	49	9	460
Wyższe	37	52	11	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	40	49	11	73
Prac. umysł. niż. szczebla	40	48	12	105
Pracownicy fiz.- umysł.	48	47	5	110
Robotnicy wykwalifikowani	38	44	18	100
Robotnicy niewykwalifik.	57	23	19	43
Rolnicy	52	38	10	69
Pracujący na własny rach.	42	53	6	53
Bierni zawodowo				
Renciści	40	37	23	132
Emeryci	51	23	26	230
Uczniowie i studenci	35	55	9	94
Bezrobotni	47	46	7	167
Gospodynie domowe i inni	32	49	19	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	45	42	13	197
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	43	48	9	95
sekt. pryw. poza rolnict.	39	50	11	194
prywatnym gosp. rolnym	47	37	16	65
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	43	41	15	152
300-399	48	37	14	100
400-599	45	40	16	214
600-800	46	39	16	205
Powyżej 800 zł	49	41	10	140
Ocena własnych war. mater.				
Złe	46	39	15	367
Średnie	45	39	16	585
Dobre	40	48	12	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	31	27	90
Raz w tygodniu	46	38	16	624
1-2 razy w miesiącu	42	44	14	190
Kilka razy w roku	44	44	12	214
W ogóle nie uczestniczy	37	53	9	116
Poglądy polityczne				
Lewica	51	43	6	347
Centrum	44	45	11	303
Prawica	44	42	14	238
Trudno powiedzieć	37	35	28	346

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, czy wprowadzenie abolicji podatkowej spowoduje, że będzie można zalegalizować pieniądze zdobyte nieuczciwie?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	52	24	24	1235
Płeć				
Mężczyźni	56	24	19	590
Kobiety	48	23	29	645
Wiek				
18-24 lat	49	31	20	191
25-34	58	26	16	223
35-44	52	30	18	225
45-54	55	23	23	245
55-64	52	16	31	149
65 lat i więcej	44	14	42	202
Miejsce zamieszkania				
Wieś	45	22	33	450
Miasto do 20 tys.	58	23	19	168
20-100 tys.	51	30	19	228
101-500 tys.	58	21	21	247
501 tys. i więcej mieszk.	57	26	17	142
Wykształcenie				
Podstawowe	43	17	40	325
Zasadnicze zawodowe	51	24	25	328
Średnie	55	29	16	460
Wyższe	64	22	14	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	68	15	17	73
Prac. umysł. niż. szczebla	66	28	6	105
Pracownicy fiz.- umysł.	58	27	15	110
Robotnicy wykwalifikowani	55	25	21	100
Robotnicy niewykwalifik.	61	20	19	43
Rolnicy	47	20	33	69
Pracujący na własny rach.	62	28	10	53
Bierni zawodowo				
Renciści	49	16	36	132
Emeryci	44	19	36	230
Uczniowie i studenci	47	38	15	94
Bezrobotni	47	27	26	167
Gospodynie domowe i inni	41	20	39	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	62	24	14	197
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	59	30	12	95
sekt. pryw. poza rolnict.	60	24	16	194
prywatnym gosp. rolnym	48	20	32	65
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	48	21	30	152
300-399	52	23	25	100
400-599	47	28	25	214
600-800	53	29	18	205
Powyżej 800 zł	63	22	15	140
Ocena własnych war. mater.				
Złe	47	22	31	367
Średnie	52	23	24	585
Dobre	57	27	16	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	50	18	32	90
Raz w tygodniu	47	26	27	624
1-2 razy w miesiącu	51	21	28	190
Kilka razy w roku	61	22	17	214
W ogóle nie uczestniczy	62	25	13	116
Poglądy polityczne				
Lewica	59	26	16	347
Centrum	54	30	17	303
Prawica	55	23	22	238
Trudno powiedzieć	41	17	42	346

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy wprowadzenie abolicji podatkowej spowoduje, że ludzie, którzy dotąd uczciwie płacili podatki, poczują się oszukani?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	77	9	14	1235
Płeć				
Mężczyźni	78	11	11	590
Kobiety	76	8	17	645
Wiek				
18-24 lat	69	17	15	191
25-34	81	9	10	223
35-44	82	10	8	225
45-54	83	5	12	245
55-64	77	8	15	149
65 lat i więcej	67	7	26	202
Miejsce zamieszkania				
Wieś	72	9	20	450
Miasto do 20 tys.	82	8	9	168
20-100 tys.	81	9	11	228
101-500 tys.	77	11	12	247
501 tys. i więcej mieszk.	81	9	9	142
Wykształcenie				
Podstawowe	71	6	22	325
Zasadnicze zawodowe	75	10	15	328
Średnie	80	12	9	460
Wyższe	84	7	9	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	89	7	4	73
Prac. umysł. niż. szczebla	90	3	7	105
Pracownicy fiz.- umysł.	74	15	10	110
Robotnicy wykwalifikowani	74	10	16	100
Robotnicy niewykwalifik.	75	6	19	43
Rolnicy	65	10	24	69
Pracujący na własny rach.	87	9	4	53
Bierni zawodowo				
Renciści	76	7	17	132
Emeryci	69	9	22	230
Uczniowie i studenci	69	23	8	94
Bezrobotni	82	6	11	167
Gospodynie domowe i inni	80	5	15	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	82	8	9	197
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	85	9	6	95
sekt. pryw. poza rolnict.	80	7	13	194
prywatnym gosp. rolnym	64	11	25	65
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	78	6	16	152
300-399	74	10	16	100
400-599	81	9	10	214
600-800	80	9	11	205
Powyżej 800 zł	80	13	7	140
Ocena własnych war. mater.				
Złe	80	7	13	367
Średnie	74	9	17	585
Dobre	78	13	9	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	79	9	12	90
Raz w tygodniu	74	9	17	624
1-2 razy w miesiącu	72	10	18	190
Kilka razy w roku	85	9	5	214
W ogóle nie uczestniczy	81	9	9	116
Poglądy polityczne				
Lewica	81	12	7	347
Centrum	76	12	11	303
Prawica	82	6	11	238
Trudno powiedzieć	69	6	25	346